

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՐՈՐԴԱՆԻՔԻ ՊԱՅՄԱՆՔ
Տարեկան վեցամսեայ
դ. Պոլսոյ համար 6 մեկնա 3 մեկն.
Գաւառաց » 7 » 3 1/2 »

10
ՓԱՐԱՅ

ՓԱՐԱՅ

10
ՓԱՐԱՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ վերաբերեալ որ եւ է
նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղի
առ Տնօրէն-Խմբագիր Կ. Պօլիս Մէր-
ճան Հարշը Ռիշաի Է.Ժ. Խան Երկրորդ
յարկ բիւ 19:

Direction du journal arménien
Merdjan Ruchdi effendi Han No-19

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

ԱԶԳ. — Երեք օր ետքը փնտրուած «Հայրենիք» ի իւրաքանչիւր թերթը յետ այսորիկ 20 փարայի պիտի վաճառուի:

ՏՄԱՆԵՒՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏՄԱՐ—ԹԻԻ 2290

ՈՒՐԱԹ

22 ՄԱՅԻՍ 1887 (Ն.Տ.) 3 ՅՈՒՆԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Համարձման տօնին օր Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ աշակերտաց կողմէ արտասանուած երկրորդ ճառարտութիւնն է, որու հրատարակութիւնն խնդրած են մի քանի բարեկամներ:

Բարձրաշնորհ Սրբազան Պատրիարք Հայր, Գերապատիւ Ս. Հայրք, Պատկառելի Տեառք,

Արդարեւ քանի՞նք միմեծարական է Հիւանդանոցիս պատասխարելոց վայելել այցելութիւնն Հայոց Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հօր՝ որ կուգայ՝ այս դժութեան տան մէջ ապաւինեալ իւր թշուառ որդւոց արցունքն սրբելու, հաւաչանքն դադրեցընելու և երկնային միմեծարութեան շիթեր կաթեցնելով նոցա ցաւոց բաժակին մէջ ամօքել այն դառնութիւն՝ որով ողորած են համակ զնոսա անգութ բաղդին բռնաշունչ հարուածներ:

Եւ ոչ ապաքէն, Սրբազան Հայր, Ձեր հայրադուծ խնամոց և դորովալիւր սիրոյն՝ զոր առ Ազգն կը տածէք, ամենամեծ ապացոյցներէն մին ալ այս պարագայն է, զի Դուք՝ հոգեւոր բժշկապետ՝ ազգին բարոյական և ընկերային վերքերն դարմանելու ամենափափուկ պաշտօնն ստանձնեալ, գրեթէ միշտ տկար մարմնով, չէք զլանար Հիւանդանոցիս տարեդարձի առթիւ յայց ելնել սոյն հաստատութեան և միմեծարել հոգեւորապէս Ձեր զաւակունքն, սոյն արդահատանաց արժանի հաստատութեան, զոր հիմնեց արժանայիշատակ Պէղծեան Ամիրայ ում յաջորդեցին Տատեան և Պալեան այն հոյակապ անձնաւորութիւններն և այլք՝ որք ի կենդանութեան բարեբար հանդիսացան և յետ մահու նախանձելի օրինակ ընծայեցին արդի մեծանուն բարերարաց:

Եւ ընդ Ձեզ, Սրբազան Հայր, խորին շնորհակալութեան արժանի են ազգային ականաւոր անձինք՝ ազգասէր տեառք որք առ ոչինչ գրելով այն բաղմադրաւ գործեր՝ որք կը ծանրանան նոցա վերայ, փութացած են

իւրեանց բարձր ներկայութեամբ պատուել զայս հանդէս:

Սակայն, լոկ միմեծարակա՞ն է Ձեր պատկառելի ներկայութիւնն աստ, ոչ ապաքէն բարձրագոյն նշանակութիւն մ'ունի, այն է Որբանոցի սանուցս խրախոյս կարգաւ զարգացնելոյ մեր հոգեւոր կարողութիւնքն բարի բարի յատկութեամբք, զմեզ պատրաստելոյ քաղաքակրթութեան՝ լուսամիտ հայեր և պետութեան բարեկիրթ քաղաքացիներ, վառելոյ մեր դեռարոյս սրտերն ու մոքեր բարոյն, գեղեցկին և ճշմարտին զգացումներովն ու դադողարներով:

Այսքան մեծ է, Սրբազան Հայր արդիւնքն զոր կարտագրէ ձերդ Սրբազնութեան և Մեծ տեառք ներկայութիւնն: Եւ զայս ճշմարտութիւն կը յայտարարէր մեզ անցեալ տարի սոյն հանդիսիս մէջ ազգին լուսամիտ և արդիւնաշատ առաջնորդներէն մին, Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի՝ երբ իւր ոսկեղնիկ լեզուաւ, սիրահրէշիւն չեւոտելով սա խօսքերն կուղղէր մեզ. «Դուք, սիրելի սանուք, պէտք չէ երբէք թշուառ համարիք զՁեզ, այլ ընդհակառակն զոհ պարտիք լինել, զի կը գտնուիք այնպիսի մի յարկի մէջ, ուր կարէք առաւել քան ընդ հովանաւորութեամբ Ձեր ծնողաց՝ անկեղծ բարոյականի և կատարեալ դաստիարակութեան տիպարներ հանդիսանալ, շարժեալ այն մեծ անձնաւորութեանց օրինակներէն, զորս յաճախ կը տեսնէք և զորս կարի դժար և գուցէ անկարելի խոյ է այլուր գտնել:»

Այս բառերով Ազգ. Վարչութեան կորովամիտ և խմաստուն պետն հասկացնել կուզէր անշուշտ այն խորին և անժխտելի ազդեցութիւն զոր կը գործէ ծաղիկ հոգւոց և դեռափթիթ մտաց վերայ մեծ և բարեկիրթ անձանց ներկայութիւնն:

Արդարեւ կարի քաջայայտ է այս ճշմարտութիւն, զի այդու խոյ է որ Հիւանդանոցի Վարժարանն ընծայած է ազգին մի շատ բանիրուն և հայրենասուէր հայեր, հայեր յորոց բաղումը կը պանծան այսօր իբրեւ բժիշկ բաղմահմուտ, արժանքնտիր եկեղեցական, իբրեւ ճարտար փաստա-

բան, ողջամիտ խմբագիր և իրբեւ բանդէտ ուսուցիչ, հուսկ ուրեմն կարելի է ըսել ամենայն վստահութեամբ թէ՝ եթէ ոչ ամենեքին դէթ մեծամասնութիւնն ազգային բարոյական և յառաջդիմական գործոյն վերաշինութեան մէջ ունեցած է իւր դերն: Մեր մասին, մեծայարգ հանդիսականք, եթէ չեմք կարող նոյնքան հայարտութեամբ պարծիլ, — զի աշխարհի մէջ մեծութիւն և փառք չեն առ հասարակ համայնից մատչելի, սակաւուց բաժինն են դուք, — դէթ կարեմք յայտնել խոնարհաբար թէ այս դպրոցական սեամէն դուրս կենեմք զինեալ կենաց պայքարին համար, զի կեանքն կուլ մ'է որպէս ըսած են, և ապրիլ կուլիլ է, որո՞ւ դէմ, — խաւարի դէմ, անիրաւութեան դէմ, աշխարհի վործութեանց դէմ:

Ուրեմն, վստահ լերուք, Տեառք պատուականք, թէ մեր սրտեր աննկուն պիտի մնան յար երկրային տառապանաց և ցաւոց դէմ, թէ միշտ կուրծք պիտի տամք անվիանդ այն փորձանաց և աղետից, որք կը բաղխեն մարդկութեան սրտի դռներ, թէ չպիտի շարժիմք ամէն կողմէ, ամէն փութորիէ որ կուգայ ընկճել զհոգի մարդոյ և զայն տապալել վեր ի վայր, վերջապէս, անսպթաք պիտի ընթանամք կենաց ծամածուռ և օձապտոյս ասպարիղին մէջ՝ կրօնն ունելով ցանդ մեզ առաջնորդ և ի յուշ ամելով յար մեծահանճար դրապիտի մի, գերահաշակն Էմէ-Մարթէնի սա գեղեցիկ խօսքն, «Այն ամենայն որ զսիրան կը հանգչեցնէ, այն ամենայն որ կը մեծացուցանէ զմարդկութիւն, ի վերուստ կուգայ առ մեզ:»

Թող տուք ապա, Սրբազան Հայր, և Տեառք, որ խոնարհաբար թարգման կանգնիմ Հիւանդանոցիս պատասխարելոց մանաւանդ Որբանոցի սանուցս երախտադիտական բուռն զգացմանց առ Նորին կայսերական Վեհափառութիւն՝ Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Խան, որ հայրական հրգոր պաշտպանութեան և քաղցր հովանոյն ներքեւ խաղաղութեամբ և անդորրութեամբ կը զարդանայ Հայն՝ անվտխարինքի

շնորհներ վայելելով միշտ մանաւանդ սոյն հաստատութեան բաղմաթիւ պատասխարակներն, որոց առօրեայ հացն և մին կը շնորհէ կայսերաշուք առաւանձեռնութեամբ, խնդրեմ Ձերդ Սրբազնութեանն նուիրել մեզ ամենեցունց Ձեր երկնածիր և հայրական սուրբ օրհնութիւններն և ի մասնաւորի հայցել որք սանուցըս վերայ Բարձրելոյն շնորհն ու կարողութիւն, որով կարենամք վառ պահել յար մեր սրտի մէջ կրօնական և ազգային սուրբ զգացումներն, անյողդողդ կանգնիլ յարաժամ դրօշակիւր յառաջդիմութեան, ծառայել ըստ կարի Հայրենաց և Պետութեան, ի մի բան, որով կարենամք յարդիւնս ամել այն ամեն յայտեր զորս կը տածէք մեր վերայ Դուք, Պատ. խնամակալութիւն մեր, և սիրելի ուսուցիչք:

Գալուստ Ս. Փափագեան
Օրթագրւողի

14 մայիս 1887

Խմբագիր,

Մինչդեռ ամենուրեք ազգային կեանքը օր ըստ օրէ դիտուութեան և լուսաւորութեան շաւղին մէջ հսկայաքայլ կը յառաջդիմէ, ցաւ ի սիրտ կը խոստովանիմ որ մեր Խիզանու ընդարձակածաւալ դաւառի Հայոցս վիճակն տակաւին տգիտութեան խոր խաւարին մէջ կը ծփայ. ունի իւր մէջ աւաններ, գիւղեր, որոց ոչ միոյն մէջ բարեկարգ դպրոց մը կը գտնուի, եթէ ձեռնհաս զօրութիւն մը օգնութեան ձեռք կարկաւէ Խիզանու Ս. Խաչի վանուց՝ որ կեդրոն է Խիզանու համայն հայաշատ թեմօրէից, և ջանայ կառուցանել հոն մի բարեկարգ դիւլերօթիկ վարժարան, Ազգ. մանկուոյն բարեք դաստիարակութիւն մատակարարելով և փութ ուսման ու դիտութեան լոյսն աղքատ դիւլօրէից Հայ մանկուոյն, ամենամեծ բարերարութիւնը մատուցած պիտի լինի: Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հօր հայրական գթութիւնը կը խնդրեմք որպէս զի ոյժ տայ այս գործին և բարեջան Խիզանու Ու-

սուսմասիրաց ընկերութեան օժանդակութեամբ, տոյն խղճալեաց բարոյական և նիւթական ցաւալի վիճակն դարմանէ։ Այս կերպով թերեւս կարենանք աղատել, ի շնորհս բարեբարաց, որ պիտուի թեան խոր խաւարին մէջ խորասուզող հայ ժողովուրդէն կարեւոր մաս մը ուրախութեամբ սրտի պիտի գան աղօթել առ Բարձեան որպէս զի պարզեւ Ամեն Սրբազան Պատրիարք Հօր երկար կեանք և համայն աղօթին և խղճանու Ուսումնասիրաց ընկերութեան բարեբարստ օրեր։

Տ ՍԱՀԱԿ ՔԱՀ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ
ԽԻՉԱՆՑԻ

1887 մայիս 22
ի Պէշիքթաշ

ԵՐԷԿԻ ԹՂԹԱՔԵՐ

Բեդրսպուրի 28 մայիս.—Կայսերական ընտանիքը ի մօտոյ Բէթերօֆ պիտի երթայ ուր պիտի մնայ մինչեւ աշուն, յետոյ Քօթէնհակ պիտի երթայ։

Պ. տը Կիրս այս ամառ արձակուրդ չպիտի տանայ։

Բեդրսպուրի 28 մայիս.—Քարաթօրիէվիլ իշխանին հոս հասած լինելուն լուրը անհիմն է։

Վիէննա 28 մայիս.—Գարատաղի իշխանին ի Վիէննա ուղեւորութեան գլխաւոր նպատակն է բժշկական դարմանութիւն։

Սօֆիա 28 մայիս.—Խնամակալը որ երէկ իրիկուն աստ հասան, այս առաւօտ դեռ պանքներն ընդունեցան։

Խնամակալը իրենց ուղեւորութեան միջոցին ժողովրդեան հետ ունեցած յարաբերութենէն շատ դո՛հ են, պուլկարական խնդրոյն լուծման վրայ մեծ փառահալութիւն ունին շնորհիւ Բ. Դրան նախաձեռնութեան։

Լոնտրա 28 մայիս.—Կլասքովի մօտ Իւստոնի գործարանաց մէջ պայթում մը տեղի ունենալով, 70 հոգի մեռան։

Վիէննա 31 մայիս.—Գարատաղի իշխանը և իշխանուհին այս գիշեր հոս հասան։ Կայսեր թիկնապահ Բարր կոմսը կայսրանը զինուորեց զանոնք և կայսերական պալատը դադին, ուր թագաւորին հիւր եղան։

Պէշիքթաշ 29 մայիս.—Պիղմարք իշխանը Բ. Դրան խորհուրդ տրուաւ որ ընտրելիներ որոշելու համար նախապէս Ռուսիոյ հետ համաձայնի։

Լոնտրա 29.—Լօրտ Սալդալը իր կը սնդէ որ Բ. Դուռը իւր ընտրելին որոշէ. և այս տէրութեանց հետ բանակցութիւնը զիւրացնելու համար։

Վիէննա 29 մայիս.—Քալնօքի կոմսը խոստացաւ Դրան գործակցիլ պուլկարական խնդրոյն լուծման համար. սակայն հասկցուց թէ Աւստրիոյ գործակցութիւնը Ռուսիոյ առ Աւստրիա բռնած ընթացքէն կախեալ է։

Հոռո՛ 29 մայիս.—Կառավարութիւնը Օսմանեան ժանուցարին պատասխանելով բնաւ վերադաճում չյայտնեց, այլ տէրութեանց հետ պիտի խորհրդակցի։

Բեդրսպուրի 28 մայիս.—Կայսերական ընտանիքը ի մօտոյ Բէթերօֆ պիտի երթայ ուր պիտի մնայ մինչեւ աշուն, յետոյ Քօթէնհակ պիտի երթայ։

Պ. տը Կիրս այս ամառ արձակուրդ չպիտի տանայ։

Բեդրսպուրի 28 մայիս.—Քարաթօրիէվիլ իշխանին հոս հասած լինելուն լուրը անհիմն է։

Վիէննա 28 մայիս.—Գարատաղի իշխանին ի Վիէննա ուղեւորութեան գլխաւոր նպատակն է բժշկական դարմանութիւն։

Սօֆիա 28 մայիս.—Խնամակալը որ երէկ իրիկուն աստ հասան, այս առաւօտ դեռ պանքներն ընդունեցան։

Խնամակալը իրենց ուղեւորութեան միջոցին ժողովրդեան հետ ունեցած յարաբերութենէն շատ դո՛հ են, պուլկարական խնդրոյն լուծման վրայ մեծ փառահալութիւն ունին շնորհիւ Բ. Դրան նախաձեռնութեան։

Լոնտրա 28 մայիս.—Կլասքովի մօտ Իւստոնի գործարանաց մէջ պայթում մը տեղի ունենալով, 70 հոգի մեռան։

Վիէննա 31 մայիս.—Գարատաղի իշխանը և իշխանուհին այս գիշեր հոս հասան։ Կայսեր թիկնապահ Բարր կոմսը կայսրանը զինուորեց զանոնք և կայսերական պալատը դադին, ուր թագաւորին հիւր եղան։

Պէշիքթաշ 29 մայիս.—Պիղմարք իշխանը Բ. Դրան խորհուրդ տրուաւ որ ընտրելիներ որոշելու համար նախապէս Ռուսիոյ հետ համաձայնի։

Լոնտրա 29.—Լօրտ Սալդալը իր կը սնդէ որ Բ. Դուռը իւր ընտրելին որոշէ. և այս տէրութեանց հետ բանակցութիւնը զիւրացնելու համար։

Վիէննա 29 մայիս.—Քալնօքի կոմսը խոստացաւ Դրան գործակցիլ պուլկարական խնդրոյն լուծման համար. սակայն հասկցուց թէ Աւստրիոյ գործակցութիւնը Ռուսիոյ առ Աւստրիա բռնած ընթացքէն կախեալ է։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Վեհ. Սուլթանն Բ. կարդի Մէծիտիյէ պատուանշան շնորհեց Մէքքէ զնայող կայսերական կառանին տնօրէն Հիւսէյին Ֆիքրի Էֆէնտիին։

Եւթուական նախարարութիւնը շրջաբերական ժանուցարով մը զեկուցած է լոյրը կառավարական իշխանութեանց թէ, կայսրածառեարց գիւրութիւն մ'ընծայելու համար բարձրագոյն հրամանաւ որոշուած է որ մինչև 1299 տարի գիւրի կալուածատրոց տեղ ամրոցապէս թափելի թուղթ պիտի ընդունուին մինչև օդոստ. 1. իսկ օդոստոսէն մինչև յունուար 1 Օ/0ին 10 միայն և յաջորդ տարւոյն միջև յունուար 1 Օ/0ին 20ը միայն հնչուն դրամ եւ մնացեալը թափելի թուղթ պիտի ընդունուին։

Անցեալ իրիկուն Պէշիքթաշի մէջ մարդասպանութիւն մը գործուեցաւ Թամայիլ պէյ անուն ընթորացի մը միջիկէն երեւուատեն, Հիւսէյին անուն թուրքի մը հետ բանակաւ բռնուելով, խօսքէն գործի կանցնի եւ ըէփօլէթն հանելով՝ գիտապատ կը փռէ իւր հակառակորդն։ Ոստիկանք վրայ հասնելով, բռնել կուզեն, բայց արեւնարու ընթորացին անոնց վրայ հրադէն պարպել կուզէ, թէեւ չյաջողիր եւ իւր Եուսուֆ անուն ընկերոջ հետ կը ձերբակալուի։ Սոցա նախնական քննութիւններն աւարտած լինելով, առաջինն իւրեւ եղեռնագործ եւ երկրորդն իւրեւ յանցաւոր ամբաստանուած եւ դատական թղթերն դատարանին յանձնուած են։

Վարչաւիայէն կը ծանուցանեն թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնն իւր արեւմտեան սահմանադրւոյ վրայ մեծ փութով յառաջ կը վարէ զինուորական պատրաստութիւններն։

Վերջին օրերս Աւստրիոյ սահմանադրութիւն և Քիէվ ու Զերչապայ քաղաքներն հեծելազօր զորակուեցին, ինչպէս նաեւ մեծաքանակ ռազմավորեր։

Եթէ միաշա նախընթաց օր Բ. Գուռը զնայց հաւանականաբար խորհրդակցելու համար Մեծեպարքոսին հետ այն պաշտօնին վրայ որ իրեն յանձնուած է, այն է Վիքթորիա թագուհւոյն Յոբելէանին ներկայ գտնուիլ յանուն Վեհ. Սուլթանին։

Բ. Դուռը Սամուի աղային ժողովոյ խնդրած քննիչը զրկելու համար տակաւին որոշում չէ ըրած։ Երեսօրհանաց մեծամասնութիւնը որ 24 հոգի է կը բաղկանայ, երախտադիտութիւն և զսահմանութիւն կը յայտնէ առ Բարաթէոսորի փաշա որ կը կառավարէ կղզին և ցաւ կը յայտնէ որ երեսօրհանութեան ամենափոքր մաս մը կուսակալին դէմ ընդդիմութիւն կը յարուցանէ։

Դէհրանէն կը գրեն թէ Պարսից Շահը իւր արտաքին գործոց

նախարարին միջոցաւ ականակուռ ընչատու մը նուիրեր է Պարսկաստանի պապական պատուիրակ մօնսիէն Թօմարի։

Հիւստոմիս-Սալթանա պարսիկ իշխանը Լոնտրայէն վերապարձին մայրաքաղաքէս պիտի անցնի վերստին, Դէհրան վերադառնալու համար։

Երեւոյթարթի օր Վիէննայի մէջ Մարթէն-Քօսպիէյ անուն 39 տարեկան մէկը բռնել են որ կուզէր Պալատը մտնել Հունգարիոյ դահուն վրայ իւր ունեցած իրաւունքը յայտնելու համար։ Աւելորդ է ըսել թէ խեղադար մ'էր այս, Խեղճը վերադիւրով մը ծածկուած էր։ Բաղմաթիւ պատուանշաններ կը կրէր, Կունալը կողով մը ունէր պատկերներով, սրահներով և արձանադրութեամբ լեցուն։ Արձանադիրներուն միոյն վրայ դրսական պսակ մը դրուած էր սա բառերով. Տէր Մարթէն Քօսպիէյ, ասպետ Հունգարիոյ։ Պրանքոյ ատէն հետիոտն եկած էր իւր իրաւունքը ներկայելու համար։ Խեղճը հիւանդանոց տարուեր է։

Անգլիոյ ծովային սպայներն որոշեր են Վիքթորիա թագուհւոյն յորէլեանի առթիւ անոր նըւերով 2 արծաթեայ նաւեր որոց մին կը ներկայացնէ Բրիտանիա որ 1837ին ի ծով իջուցեալ է, և միւսը կը ներկայացնէ Վիքթորիան որ տակաւին վերջին օրերս Նէվիլթոնի մէջ ի ծով իջուցաւ։ Ծովային մեծ հանդէսին օրը ուր ներկայ պիտի կը գտնուին նաեւ թագուհւոյն, այս նըւերը պիտի մատուցուին անոր։

Պուլանթէ զօրավարին մօրաբոյրը Մարի անուն մայրապետն, Սէնդ-Մարթիի հիւանդանոցին մէջ մեռեր է։

Կ. Պօլսոյ հրէայ հասարակութեան գործերը բաւական յուզեալ վիճակ մ'ունին այս պահուս։ Յայտնի է թէ հրէական «Թէլէկրաֆ» լրագիրը Խախտման պիտի տեղապահին դէմ ծանր յօդուածներ հրատարակած լինելուն պատճառաւ, դադրած էր։ Բաց աստի, յիշեալ լրագրի տնօրէն Պ. Պրէսքօ խախտման զերարացի ժողովոյ առջեւ հրաւիրուելով կրօնական իշխանութեան դէմ ըմբոստացած և զայն նախադատած լինելուն պատճառաւ, բանադրանաց դատապարտուեր է։ Այս որոշման վրայ մայրաքաղաքի բոլոր սինակիներու մէջ պատերը փակցուեր է։ Այս դատապարտութեան հետեւանքն այն պիտի լինի որ հրեայը չպիտի կարենան յարաբերութիւն ունենալ բանադրելոյն հետ։ Կը հաւաստեն թէ այն կուսակցութիւն որ հրապարակաւ կը պաշտպանէր Պ. Պրէսքօ, պիտի բանադրուի նմանապէս։ սխեալ պիտէն այդ կուսակցութեան որ տեղի տուաւ այդ խռովութեանց։

Միւս կողմէ Պ. Պրէսքօյի միակ յանցանքն այն կը նկատուի թէ ըսած է որ խախտման պիտի տեղապահին պաշտօնն ապօրինաւոր է և հակառակ տրամադրու-

Թեանց կազմակերպողներն անհապառարկա պահով կ'աշխատեն իրենց հնարհամար իրենց հարձակումները և ըստ օրինի, նոր խախտման պարագային ընտրություն կ'անեն ձեռնարկելու համար ընդհանուր ժողովով մը պահանջներ արձանագրելու և Պետք է յիշեցնենք թէ խախտման օգնականը 15 տարեկան առերես է որ կը վարէ զայդ պաշտոնը։ Հետեւաբար ընդդիմադիր կուսակցութիւնն, որ բնաւ մշատող չեղելի, աղերսագիրք մը մատուցած է Բարձր. Մեծ-Եւրոպային խնդրելով որ վերջ մը տրուի իրաց այս կացութեան որ կազմակերպողներն անհապառարկա պահով սահմանը կանգնեն։ Մեծ-Եւրոպային այս խնդրագիրքը դատական և կրօնական գործող նախարարութեան յղած է։ մանրամասն տեղեկագիրք մը պահանջելով այս մասին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եգիպտոսի Առաջնորդ Գեր. Տ. Մատթէոս Ս. Եպիսկոպոս Իգմիթեան բժշկաց խորհրդով մայիս 20ին չոգենաւ նստելու Ալեքսանդրիայէն, մայրաքաղաքս գալու համար։

Հետեւաբար Ն. Սրբազանութիւնը յառաջիկայ երկուշաբթի օր մայրաքաղաքս կը հասնի։

Կը լսեմք թէ Մատիսի արտօնատէր Կ. Ս. Իւթիւնեան էֆ. Արեւելքի արտօնատէր Ս. Տամատեան էֆէնտին Մատիսի պատասխանատու տնօրէն կարգեր է։

Միւս կողմէ կիմանամք թէ Արեւելքի վարչութիւնը Մատիսի խումբադրութեան պաշտօնը Արիփար էֆէնտինէն առնելով, ուրիշ յանձնար է։

Ուսումնական խորհրդոյ կողմէ կ'ըզգեալ յանձնարարութեամբ որ պաշտօն ունի ուսուցչական մարմնոյն վիճակը բարելոքելու միջոցներն խորհելու, երէկ իւր առաջին նիստն ըրաւ ի Պատրիարքարան։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԽԻՉԱՆՈՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՅ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Խիչանի Ուսումն. Ընկերութիւնն փափաքելով պաշտօնական կերպիւ մտնակցել Այդ. Սահմանադրութեան 27րդ Տարեգործին, Վոսիտարանակ Արդոյ Հասարակութեան ի դիւրութիւն և ի շուք սոյն Հանդիսին, յատուկ կազմակերպութեամբ Մատնախումբի մի խմբակ վարձած է Շիրքէթի սրբութեան և երկկայմ 32 թիւ շոգենաւն որ միտնեօք և գալիսեօք զարգարուած և նուազածուաց ճաշտար խմբի մը ընկերակցութեամբ պիտի մեկնի Էլ-Բակէ առաւօտ ժամը 12ին Եֆէնի Մահալէէն սկսելով պիտի հանգիպի յայդարար Մեհարպուրնու, Պէօլիւքտէրէ, Պէյքօղ, Եֆէնիքէօյ, Պոյաճիքէօյ, Բ. Հիւսար, Գուրուշէմէ, Օրթաքէօյ, Գուղի. Պէշիկթաշ, Իւսի. Կամուրջ՝ ուրիշ ժամը երկուքը քառօրեայ անցած պիտի մեկնի ի Գատըքէօյ, հանդիպելով նաեւ Գում-Գարու և Եֆէնի-Գարու, և անսի ուղիւ կիւ Բաղլը չէշմէյի նաւամատոյցն, ուր պիտի հանուին հանդիսականք, և նուազածուք պիտի առաջնորդեն գնասա ի հանդիսավայրն, ուր Ընկերութեան համար մասնաւոր տեղ մի որոշուած և անդ Ընկերութեանս շքեղ տաղաւարն հաստատուած է։

Աւելորդ է ըսել թէ կարգադիր Մատնախումբս ընտանեաց հանգստութեան համար ամեն նախահոյ միջոցներ ձեռք առած է։

Տոմարացի դինն «յոյժ չափաւոր» է, երբեք և երբեք համար 7 դահեկան, միայն երբ 4 դահեկան, միայն վերագարձ 5 դահեկան, աղայոց համար կէս զինն։

Տոմարակներն կը վաճառեն գըլխաւորաբար Պօլիս Ընկերութեան գրասենեակին ի Մէրճան և մասնախմբի անդամոց մօտ, և նոյն առաւօտ վերոյիշեալ նաւամատոյցներու գլուխն։ (Տե՛ս մանրամասնութիւնն ի մեր յայտագրին)։

Ի դիմաց Կարգ. Մանխմբին. Ատենապետ Գանձապետ Պօղոս Յակոբեան Ա. Գ. Փանոսեան Համարակալ Վ. Հազարապետեան

Ա. Զ. Գ.

Մօտակալ գաւառէ մը կառավարչութեան և ձայնաւորութեան կարող ու պարկեշտ դատաւոր մը կը խնդրուի դռնացուցիչ ամսականաւ։

Տեղեկութիւն ստանալ փափաքողք պէտք է դիմեն Հայրենիքի խմբագրատունն։ 1—4

Դ. Բ. Մ. Ա. Կ. Ա. Ն.

ՕՍՄ. ԲՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց..... 46 18
Այս առաւօտ բաց..... 46 25

— օ —

ԻՍԹԻԳՐԱՉԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Այս առաւօտ 41 16

—

ԲԱՃԵՆՏՈՄՍԻ

Թրամուէյ ՊՐ. 297 —

Բուժէլի երկաթուղի... 34 75

— օ —

ԸՆԹԱՅՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օմանեան ոսկի.....	գրչ. 100 —
20) Փրանքնոց.....	88 12
Անգլիական ոսկի.....	111 2
Բօլ Իմպէրիալ.....	90 35
Գրիմից.....	51 20
Բուսլի Թիթագրամ.....	9 82
» արծաթ.....	74 30
Ֆիօրին.....	— —
Մէճիտարծ (տարր.).....	108 2
Վեցնոց.....	102 30
Հինգնոց.....	102 30
Մէթալիք.....	98 —
Քառորդ.....	106 20
Մանր մէճիտ.....	104 20
Թասվիյէ.....	17 —

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՕՍՄ.

Արձանագրեալ յ'Առեւտրական Սենեկի Կ. Պօլսոյ

ՏՆՕՐԷՆ, Յ. ՄԷՐԵՏԻՄ-ԳՈՒԼԻ

Ղալաթիա Խալիլ-փաշախան, թիւ 3 Փոխանորդութիւն եւ յանձնակատարութիւն թէ ի Կ. Պօլսոյ, թէ ի գաւառս եւ թէ յօտար երկիրս, ամեն դատական, վարչական եւ առեւտրական գործոց, որպիսիք են՝ պահանջից գանձումն, վճարու իրաւախոհութիւն, կնճոց եւ սնանկային խնդրոց կարգադրութիւն, քաղաքային եւ վարչային դատարանաց առջեւ դատաւարութիւն, անշարժ ստացուածոց եւ վարձուց վերաբերեալ գործառնութիւն, արտօնութեանց ստացման հետամուտութիւն. նմանապէս եւ խորհրդատուութիւն, տեղեկացումն, խմբագրութիւն, թարգմանութիւն, հրատարակութիւն եւ հաշուոց յատկումն։ Հեռագրական հասցէ Վէքեպէթխանէ, Խոթանուղ, կամ Agence Ottomane, Cons/ple

- Բայց ձեզի ոչինչ կը ծածկեմ, ու կերպնում։
- Եւ սակայն կը կարմիր զայդ ըսած ատեն։
- Որովհետեւ ինձ տարօրինակ հարցումներ կ'առաջարկէք, այնքան անակնկալ, որ ճշմարիտ չեմ գիտեր թէ ինչպէս կարելի է պատասխանել զձեզ փառահայցելու համար։
- Սնկեղծ եղի՞ր։
- Ի՞նչ կը խնդրէք։
- Խօսէ՛ք... ըսէ՛ք ինձ...։
- Բայց անկարելի է... դադարել մը չունիմ։
- Եւս վայրկեան մը լռեց և յանկարծական փոփոխութիւն մը կրեց, աղջկանը անարին քով նըստաւ և սկսաւ գիտել զայն քաղցր դիմօք, ժանն կը դողդոջար, կիսովին անկողնէն վեր ելաւ և իւր սիրտն սկսաւ ուժգին բաբախել, տեսնելով իւր մօր վերջին դիրքը, եւս ըսաւ ընդհուպ.
- Է՛, ինչ որ կը ծածկես ինձմէ, ես պիտի գիտնամ քիչ ժամանակէն, հակառակ քո կամաց։
- Ի՞նչ ըսել կ'ուղէք, թոթովեց ժանն, որ ըզգաց անորոշ երկիւղէ մը պաշարգելին։
- Ըսել կ'ուզեմ թէ հիւանդութիւնդ ձրանքի խնցուցի։
- Գիտեմ։
- Ձրանք դընդ կը սիրէ։
- Աստուած իմ։
- Նեղուկը լսելուն պէս ամեն ինչ թողլով, փութացած է գործարանը գալ։
- Հո՞ս է։

- Լա՛ւ։
- Ըսէ՛ք իրեն թէ ես եկած եմ, եւս, մօտեցայ իր անարին, ձեռքը ձեռացս մէջ առի և ամեն ինչ գիտեմ։
- Բայց երկիւղ կ'աղղէք ինձ, ձրա՛նք։
- Աւաթիկ կ'արթնայ։
- Գոնէ բացատրեցէ՛ք ինձ...։
- Ինչ որ կը փափաքիք իմանալ, ժանն պիտի յայտնէ ձեզ...։
- Եւ առ այս, Տօքթօրը դռնէն դուրս ելնելով աներեւոյթ եղաւ։ Ժամանակն էր... Ժանն արթնցաւ...։
- Ժանն աչերն բանալով տեսաւ մայրն իր քով նստած, ձեռացը մին իրեններուն մէջ բռնած, սեւեռելով նորա վրայ իւր ակնարկներ։
- Քնացա՞յ, հարցուց տկար ձայնիւ մը, իրը թէ կ'ուզէր միտքը բերել։
- Այո՛, զաւակս, պատասխանեց եւս։
- Երկար ատե՞ն։
- Գրեթէ ժամ մը։
- Եւ ոչ ոք եկաւ քնացած ժամանակս։
- Ո՛չ ոք, ըսաւ եւս վայրկեան մը վարանելէ յետոյ։
- Տարօրինակ բա՛ն։
- Ժանն ձեռքերն աչացը վրայ դրաւ և խորին հառաչ մ'արձակեց,
- Ուրեմն երազած եմ, ըսաւ։
- Ի՞նչ կայ, ըսաւ խեղճ մայրն։

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ

Չափմագճըլար Եօգուչ, Թիւ 56)

Մեծ Բանակութիւն

ՅԱՆՆԱԿԱՆԻՆ ԳՐԱՏԱԳՐՈՑ

Սոյն գրատունն այս անգամ փա-
րիզէն ընդունած է մեր ազգ. վար-
ժարանաց մէջ մուտ գտած ֆրան-
սերէն ամբողջ դասագրքերու մեծ
«մթերք» մը, որոյ մէջ կը գտնուին
մասնաւորապէս Լառուսի ամբողջ
գործերը, Պոլսեայի «անփան», ա-
տուական եւ ֆրանսիական, քօնդէ
բառապօլ, Լառուսի Եւրոպի, Կէ-
նտրի եւ Պոլսեայի քերականութիւն-
ներն եւ անոնց բանալիները, Ալեք-
սանդրի Լէքսիկոն Կոստանդնուլի
քօնդէ իսթ-օրիէդ, անփան, ատու-
ական (Տըլաբալմ), Տէլէմաք, շուա,
տըլէքթիւն (Տանիէլ), Լէքթիւն
Կոստանդնուլի (Լըռուս), ֆապլը տը
Լաֆօնթէն եւն. եւն.

ԳՐԱՏՈՒՆ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱԻՈՐ

Յրանսերէն նամականիք չափ
գնեցող:

Սըքուլթէն Ժէնէնալ գին ԿՐԶ 1/2

Ինքնակշիւ 3

Գաւառական յանձնարարութիւնք
փութով կը կատարուին:

ԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Նոր Հրատարակութիւն

ԳՐԱՏԱԳՐՈՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Ի Պէտք Ազգային վարժարանաց

— 0 —

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կը ծախուի ի գին 3 զրուչի:

Կեդրոնատեղին է Գ. Զարգար-
եան գրատունն:

Կ. Պօլիս Սուլթան Համամ փո-
ղոց Թիւ 14:

ԱՔԼՈՐ ԵՂԱՐՍԵՐ

Հրատարակիչ Ա. Աճեան, կը
ծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց
քով. գին 2 դահեկան:

ԳՐԱՏՈՒՆ Վ. ՀԻՍԱՐԼԵԱՆ

Ուղուն-Չարչի պաշը Թիւ 10

Սոյն գրատունն մէջ կը վաճառ-
ուին ամեն լեզուէ վերածեալ
եւ աժան գրեանք. Վիպական,
Պատմական, Թատերական, Գա-
սական եւայլն ճիւղերու վերա-
բերեալ. Կը գտնուի նաեւ նշա-
նաւոր ազգայնոց եւ օտարազգի
երեւելեաց լուսանկարները:

ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆ

Հայերէն եւ Անգլիերէն

Շրջան Բ.

Պատրաստեց

Ս. Մ. ԳՐԱՏԱԳՐՈՑ

Կեդրոնատեղին է Վ. Հիւսար-
լեան գրատունը, Գին 3 զրուչ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐՈՒՄԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱՍՏԱՓՈԻԹԻՒՆ

Աշխատանքային

Վաճառ. Ս. Հազարապետեան

Հետեւողութեամբ

Ժ. Տալէմի

Սոյն գրատունը, որ հանրա-
ժանօթ չափազանց կողմէ գնա-
հատուած է, ցարդ հրատարակուած
երկրաչափութեանց վրայ մեծ առա-
ւելութիւն ունի ոչ միայն իւր սահ-
մանաց ճշդութեամբ այլ եւ արուես-
տական բառերու ընտրութեամբ:

Կեդրոնատեղին է Պօզաճեան գը-
րատուն Չափմագճըլար-Եօգուչ Թիւ

56. Գին 8 դահեկան:

ԳՐԱՏՈՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Կ. Պօլիս մեծ մարտատան կարդ

Թիւ 46

Մեծ քանակութեամբ Բարիզէ ե-
կած Գաղղիարէն ընտիր գաւառքե-
րու հաւաքածոյ մը, Լառուսի, Կէ-
նտրի եւ Սարտըրի բառագրքերը, ինչ-
պէս նաեւ Կէնտրի եւ այլ նշանա-
ւոր հեղինակաց կառնէրներն ու բա-
նալիները. Պոլսեայ գործերը, եւ

անն տեսակ Արֆապլներ, Բօնդէ
Բառապօլ, Բօթօրիթ, Գապլը տը
Լաֆօնթէն, ընդարձակ սեքսթէյր
810 երես, փոքրիկ եւ զուարճալի ե-
րապահանք եւ այլ խմատարական
գործեր:

Վարժարանաց եւ մեծ քանակով
դիմաց գոհացուցիչ գեղջ կը լինի:
Վաճառատունն ամեն տեղւոյ համար
օտար լեզուէ գրեանց, պարբերական
եւ պատկերազարդ հանդէսներու,
լրագրաց եւ ամեն զարգացական
սիր-
տոյից համար յանձնարարութիւնք
կ'ընդունի եւ ճշդութեամբ կը կա-
տարէ յոյժ դիւրամատչելի պայման-
ներով. յանձնարարեալ գիրք մը փա-
րիզէն ատու կը հասնի 12 օրէն:

Օտմանեան եւ այլ արեւելեան
գործածուած փոստի փաւեր եւ գիր-
քեր կը գնուին:

Սոյն վաճառատունը կը գտնուի
Ինչպէս առաջ նոյնպէս եւ այժմ ա-
մեն տեսակ թղթեղէն եւ վաճառա-
կանական տեսարաններ եւն:

Յաճախարգը գոհ կը լինի ամեն
կերպով:

Ի Ն Ք Ն Ա Պ Ա Շ Տ Պ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ընդդէմ

Գրական, Գաղղիական, Միջանց-
քաբարբառային եւ այլ արիւղի-
տեան հիւանդութեանց:

Գին 6 զրուչ:

Սոյն գիրքն, որ Պօզաճեան գրա-
տան կողմէ հրատարակուած է, իւր
տեսակին մէջ ցարդ հրատարակուած
գիրքերը կը գերազանցէ ոչ միայն
իւր սյուղան պարունակութեամբ,
այլ եւ իւր դիւրիմանալի եւ յստակ
ոճովն ու լեզուաւ:

Մասնաւորապէս կը խօսի մարդ-
կային մասց, բարոյականին եւ մար-
մնոյն վրայ հեշտասիրութեան ըրած
ազդեցութեանց վրայ, ծննդական
գործարանաց վիրաբուժական ան-
դամազննութեան եւ կազմախօսու-
թեան վրայ, ամուսնական բնախօ-
սութեան, իւր արգելքներուն եւ
պարտականութեանց վրայ, դիմ-
ութեան եւ իւր հետեւանաց՝ ջլային
եւ ծննդական տկարութեան, անմար-
տողութեան, անտոյզանտոյութեան

(մէրադ) յիմարութեան, ծիւրական
ախար (վերլմ), յոդացուութեանց,
երազարդութեանց, անբնային
ակարութեան, անկարողութեան, ամ-
լութեան եւ անոնց ընդհ. դարման-
ներուն վրայ, միջանցքաբարբառային
մշտակալութեան, կծկմանց, միգա-
կան փամիլային գրգռութեան, ա-
մարձեաց պտտման եւ յառաջագեղձի
(քէսթանէճիք) հիւանդութեանց ան-
տանիչներուն եւ դարմաններուն վը-
րայ, արիւղիական (վերլմիք) հիւանդու-
թեանց անտանիչներուն եւ դարմա-
նին վրայ, անտոյզ սկզբնական եւ եր-
կրողական հանգամանաց, սեղիկի
բարեոք եւ չարաչար գործածութեան
վրայ, եւն. եւն.

ԱԶԳ

Բարիգու Բժշկական Համալսարա-
նէն վիսյեալ, Տօքթ. Զիլանեան է-
ֆէնտին պատիւ ունի ծանուցանել
արդոյ հատարակութեան թէ՛ կ'ըն-
դունի հիւանդներն ամեն երկուշաբ-
թի, Զորեքարթի եւ Ուրբաթ օրե-
րը ժամը 2ին մինչեւ 5 Պէշիկ-
թաշ երկուրդ փողոց Թիւ 28 քարա-
քօլին կից տունը. կը դարմանէ մաս-
նաւորաբար կուրծքի եւ գլխու հի-
ւանդութիւնները ինչպէս նաեւ վի-
րաբուժական ակտերը:

Յիշեալ տօքթ. օրը կ'գտնուի նաեւ
ամեն երեքշաբ. Հինգշաբ. եւ Շա-
բաթ օրերը ժամը 3ին մինչեւ 6 Պօ-
լիս Պաղ-Արի ճատէճի Թիւ 15 բը-
նակարանը. Աղքատներն ձրի կը
դարմանէ:

Վ. ԼՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄԻ

Լաւագոյն քառթօնի
վրայ ամէն լեզուաւ կը
պատրաստուի ի գին 100
հատը 10 դհկ. պէտք
ունեցողները պէտք է
գլխին Գ. Պաղտատլեան
տպարան, Յակոբեանի խան
13 Կ. Պօլիս.

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

— Չայն մը լսեցի:

— Ո՞րն:

— Անոր ձայնը:

Եւա ձեռքն դողդղաց եւ իւր կարգին ինք եւս
սկսաւ տարօրինակ ակնարկներ արձակել:

— Ի՞նչ ունիք, ըսաւ դողդղողուն Եւա:

— Ե՛ս, յարեց Եւա. եւ ի՞նչ կուզես որ ունե-
նամ:

— Բայց նա հո՛ս չէ:

— Ո՛չ, բայց իրեն կ'սպասեմ:

— Ատուուած ի՞մ...:

Ժանն չարժում մ'ըրաւ, աչերն գոցեց եւ վայր-
կենէ մը յետոյ, խոշոր արտասուք մը հոսեցաւ իր
գալիկահար այտերն ի վար... Եւա մտտեցաւ.

— Ի՞նչ տղայ, ըսաւ գորովանօք, տակաւին կը
նեղուիս:

— Այո՛... կը նեղուիմ... կը վախնամ:

— Ի՞նչ բանէ:

— Չեմ գիտեր:

— Յրանք բարեկամ մ'է. իր հմտութիւնն եր-
կար ատենէ ի վեր ապացուցուած է, նա միայն
կրնայ թերեւս փրկել:

— Ո՛չ, ո՛չ:

Եւա օրիորդին կողմը ծռեցաւ, բաղուն մեղ-
միկ իր վզին շուրջը անցուց եւ ճակատը համարեց:

— Ժա՛նն, ըսաւ նմա, տեսնե՛ք, պէտք է ըսել
ինձ նեղութեանդ պատճառն... մի քանի օրէ ի
վեր միեւնոյնն չես, կը տեսնեմ զայդ. Կարծես թէ

այլ եւս իմ վրայ վստահութիւն չունիս... Երբ
կ'ուզեմ քեզի նայիլ, աչերդ կը դարձնես... տես-
նե՛ք, եթէ գաղտնի վիշտ մ'ունիս, ըսէ ինձ. Ես
ըսւ մայրդ եմ, այնպէս չէ, դու զիս կը սիրես եւ
կը հասկընաս թէ լուրթիւնդ ո՛րքան կրնայ նե-
ղել զիս. է՛ ուրեմն խօսե՛, բան մը ինձմէ մի ծած-
կեր, եւ գիտես թէ ուրիշ փառք չունիմ բայց ե-
թէ քո երջանկութիւնն:

Ժանն իր մօր ձեռքերն իրեններուն մէջ սեղ-
մեց եւ տխրութեմբ գլուխը թոթվեց:

— Բան մը չունիմ, պատասխանեց:

— Բայց կը տփուկուիս, սակայն:

— Ճշմարիտ է:

— Յաճախ կու լաս, գիշերը քունդ կը խան-
դարուի տխուր երաններով:

— Բայց ի՞նչ կուզէք որ ըսեմ ձեզ, մայր իմ:

— Մտիկ ըրէ՛, սիրեցեալ Ժանն, չարունակեց
Եւա լուրթիւնէ մը յետոյ, խորհուրդ մը յղացայ:

— Ո՞րն:

— Ձեզ այդպէս տեսներով, այնպէս կը կար-
ծեմ թէ՛ միտքդ մարմնէդ աւելի հիւանդ է:

— Ի՞նչպէս:

— Չեմ գիտեր... Բայց ինձ այնպէս կը թուի
թէ գաղտնիք մը կը ծածկես, եւ այդ գաղտնիքն
կը նեղէ զքեզ:

— Ո՞վ այդպէս ենթադրել կու տայ ձեզ...:

— Ինչո՞ւ. չես բանար ինձ սիրտդ: